

בס"ד, כ"ה כסלו תשע"ה

17 דצמבר 2014

תיק 74043

פסק דין

בעניין שבין

הנתבעת
אגודה שיתופית

התובעת
חברה בע"מ

א. עובדות מוסכמות

- א. התובעת היא חברה העוסקת גם בחקלאות, והנתבעת היא אגודה שיתופית. התובעת יוצגה ע"י מר א', שלשם הנוחות ייקרא התובע.
- ב. מסיבות משפטיות שונות חברת מקורות מספקת מים ליישוב ב', זה מספק את המים לנתבעת והנתבעת מספקת לחקלאים הפועלים בסביבתה.
- ג. בקיץ תשס"ז התבצעה הכפלת לחץ מים לנתבעת ע"י חברת מקורות. התובע לא ידע על הגדלת הלחץ ולא הכין את מערכת ההשקיה שלו לכך מראש.
- ד. זמן קצר לפני הגדלת הלחץ התובע שתל 60 דונם גפנים בעלות של כמיליון ₪, וכדי שהם לא יתייבשו הוא השקה אותם. כתוצאה מכך נגרם נזק לצנרת שלו וכן אבדן מים בעלות כוללת של 30 אש"ח. התובע ידע שההשקיה תגרום נזק לצנרת אולם החליט לעשות זאת כדי למנוע נזק גדול הרבה יותר לשתילים.
- ה. עקב הלחץ נגרמו פיצוצים בצנרת ואובדן מים גדול. הנתבעת חיבה את התובעת עבור המים, והתובע שילם את חשבון המים שהוציאה לו הנתבעת. מאז הוא במו"מ עם הנתבעת בטענה שעליה לשאת בנזק או בחלקו.
- ו. במהלך המו"מ ניסה ג' לתווך בין הצדדים וסוכם כי המועצה תעביר לתובעת תשלום בגובה 50% מהתביעה. בפועל המועצה לא העבירה את התשלום, ולכן התובע חזר לתבוע את הנתבעת.

עמוד 1 מתוך 6

משרד ראשי: רח' ברוריה 2, ת.ד. 8178 ירושלים 91080 P.O.B 8178 Jerusalem
Main Office: 2 Brurya St. P.O.B 8178 Jerusalem 91080

טל' 02-5371485 Tel 02-5379626 פקס 02-5379626 Fax
www.erezhemdah.org www.erezhemdah.org
beitdin@erezhemdah.org ע"ר מס' 580120780

Founders: The Bellows Family, Chicago, Illinois

ב. טענות התובעת

- ז. הנתבעת היא הגוף שגובה מהתובעת את תשלום המיס, על כן היא ספק המיס ולכן היא גם אחראית לנזק שנגרם לתובע.
- ח. בדרך כלל הנתבעת מקבלת הודעה ממקורות על שינויים במערכת המיס, והיה עליה להעביר אליו את ההודעה בעוד מועד כדי שהתובע יוכל להתכונן בזמן.
- ט. הנתבעת היתה צריכה לתבוע את מקורות אם לא קבלה הודעה מראש.
- י. התובע השקה למרות שידע שיהיו פיצוצים בצינורות כדי לא להפסיד את השתילים, ובכך צמצם את הנזק, שהיה יכול להיות גדול פי כמה אילו נמנע מלהשקות והיה נזק לשתילים.
- יא. ג' סיכם איתו על חלוקת הנזק בין התובע והנתבעת הסיכום נעשה לפני שהיה אישור של המועצה. ולכן גם אם המועצה חזרה בה הנתבעת עדיין מחוייבת.
- יב. לאור כל זאת התובעת דורשת לקבל 15 אש"ח + רבית והצמדה.

ג. טענות הנתבעת

- יג. הגדלת הלחץ נעשתה עבור החקלאים.
- יד. הנתבעת איננה ספק אלא "צינור" בלבד – היא גובה את התשלום עבור היישוב ב' שהוא הצרכן שעומד מול מקורות.
- טו. כיון שהנתבעת איננה ספק מיס אין מקום לתבוע אותה. על התובע לתבוע את מקורות או את היישוב ב'.
- טז. לא התקבלה הודעה ממקורות על הגדלת הלחץ. וגם אם הייתה מתקבלת הודעה כזו, המשמעויות של הגדלת הלחץ לא היו ברורות לה ולא היתה מבינה שיש לעדכן את התובע.
- יז. ג' לא סיכם שהיישוב אחראי ולא היה מוסמך לסכם זאת. הוא סיכם שהמועצה תישא בחצי העלות והמועצה חזרה בה. הדבר איננו מחייב את הנתבעת.
- יח. לאור כל זאת הנתבעת דוחה את התביעה.

ד. עדות ג'

- יט. ג' סיכם עם התובע שחצי מהתשלום ישולם על ידי המועצה.
- כ. היו כמה פגישות, הראשונה עם התובע ואח"כ עם המועצה, אולם הסיכום הסופי היה אחרי תיאום עם המועצה.

עמוד 2 מתוך 6

משרד ראשי: רח' ברוריה 2, ת.ד. 8178 ירושלים 91080 P.O.B 8178 Jerusalem 91080

טל' 02-5371485 Tel 02-5379626 פקס 02-5379626 Fax 02-5379626 www.erezhemdah.org beitdin@erezhemdah.org ע"ר מס' 580120780

Founders: The Bellows Family, Chicago, Illinois

כא. במהלך המו"מ ג' הציע למזכירות הנתבעת להשתתף בתשלום אולם המזכירות דחתה את האפשרות שהיא תישא בחצי העלות.

כב. לא היתה התייחסות מפורשת למקרה שהמועצה לא תשלם.

כג. ג' סבור כיום שעל היישוב לשלם חצי מהעלות.

ה. נושאי הדיון

כד. ישנם שלושה ערוצים אפשריים לחיוב הנתבעת:

חיוב מדין מזיק.

חיוב מדין הסתמכות.

חיוב על בסיס סיכום – התחייבות.

להלן נבחן כל אחת משלוש האפשרויות.

ו. חיוב מדין מזיק

כה. בהלכה חיוב מדין מזיק הוא למי שעושה מעשה בידיו כפי שנפסק בשו"ע (חוי"מ שפד, א):

אחד המזיק בידו (או בשאר גופו) (טור ס"א) או שזרק אבן או ירה חץ והזיק בו או שפטר מים על חבירו או על הכלים והזיק או שרק ונע והזיק בכיחו וניעו בעת שהלכו מכחו, הי"ז כמזיק בידו והם תולדות של אדם.

כו. במקרה זה המעשה שגרם לנזק נעשה על ידי הניזק בעצמו כאשר פתח את מערכת ההשקיה. בהמשך נסביר שנהג כשורה.

כז. לפיכך, לא ניתן לחייב את הנתבעת מדין מזיק על פעולה שעשה גורם אחר.

ז. חיוב מדין הסתמכות

כח. חיוב מדין הסתמכות פירושו (בהקשר שלנו), שאם אדם הסתמך על התחייבות של אדם אחר לבצע פעולה מסויימת, והלה נמנע מלעשות את מה שהתחייב ובכך גרם נזק או הוצאות למי שהסתמך עליו – ולכן המתחייב חייב בתשלום ההפסד שנגרם.

כט. וכך פסק הרמ"א (חוי"מ יד, ה):

מי שאמר לחבירו שילכו לדון במקום אחר, ואמר לו: לך ואני אבוא אחריו, והלך, והשני לא הלך אחריו, צריך לשלם לזה שהלך כל יציאותיו.

עמוד 3 מתוך 6

משרד ראשי: רח' ברוריה 2, ת.ד. 8178 ירושלים 91080 P.O.B 8178 Jerusalem 91080

טל' 02-5371485 Tel 02-5379626 פקס Fax 02-5379626 www.erezhemdah.org beitdin@erezhemdah.org ע"ר מס' 580120780

Founders: The Bellows Family, Chicago, Illinois

- ל. מכאן למדנו, שגם מי שלא הזיק בידיו אלא לא עמד בהתחייבות שלו, שבגללה הוציא הניזק הוצאות לשווא – אזי מפר ההתחייבות חייב.
- לא. במדינת ישראל, רשאי אדם להסתמך על כך שספק המים יספק לו מים בלחץ רגיל, ובמקרה של שינוי לחץ, יקבל את המידע מראש על מנת שיוכל להתכונן לכך כראוי. על כן, במקרה זה אילו התובע היה תובע את חברת מקורות יתכן שהיה מקום לקבל את תביעתו מדין הסתמכות, שהרי התובע הסתמך על ההתחייבות של חברת מקורות לספק לו מים בלחץ רגיל, ועל סמך זה ניהל את עסקיו החקלאיים. במקרה דנן הוא אף נטע עשרות דונמים כמה ימים לפני האירוע על סמך ההנחה שאספקת המים לא תיפסק ולא תשתנה באופן קיצוני.
- לב. לפיכך, כאשר חברת מקורות הפרה את התחייבותה כפי שטענו שני הצדדים (חברת מקורות לא היתה צד להליך זה) – אזי הפרתה גרמה לנזק שנגרם לתובע.
- לג. אמנם במהלך ההשקיה ראה התובע שלחץ המים השתנה ובכל זאת עשה מעשה בידיו והמשיך להשקות, אך גם בכך הוא נהג כראוי כדי להקטין את הנזק שנגרם ע"י חברת מקורות, ואין פעולתו גורעת מאחריות חברת מקורות על הנזק, שהרי לולא כן היה נזק ודאי גדול יותר ופעולתו של התובע צמצמה את הנזק שעל פניו חברת מקורות הייתה אחראית עליו (בשו"ע חו"מ שג, ח נפסק שאם רועה השומר על בהמות חברו הצילם מנזק על ידי ששכר רועים ומקלות, חייב הבעלים לשלם לרועה את הוצאותיו, והש"ך שם מבאר שכך הדין גם אם אדם אחר שאינו שומר הוציא הוצאות והציל. ומקורו מן התוספות בבא קמא נח, א, ד"ה א"י, שבמקום שהציל מנזק ודאי חייבים לשלם לו). יש להדגיש שאין בדברינו פסק דין כנגד חברת מקורות, שלא היתה צד בתביעה זו ולא שמענו את טענותיה.
- לד. אולם, בנוגע לנתבעת יש לדחות את התביעה, ללא תלות בשאלה האם היא בגדר ספק מים או רק בגדר "צינור". זאת, כיון שהאחריות ללחץ המים היא באחריות חברת מקורות, ולראיה שאליה פנו כדי להגדיל את הלחץ והיא זו שביצעה את המהלך. כיון שכך התובעת שהיא הניזק היתה אמורה לתבוע את מקורות שהיא המזיק.
- לה. אמנם, אחריותה של הנתבעת היתה לסייע לתובעת בתביעה מול מקורות או מול היישוב ב' אם היה נדרש סיוע כזה שבלעדיו התובעת לא היתה מצליחה לתבוע. ואכן בדיון שהתקיים הודתה הנתבעת באחריות שלה לכך. בנוסף, יש לה חובה להעביר הודעות על שינויים במערכת המים ללקוחות וכדומה, כיון שצרכני הקצה מסתמכים על כך שהיא תעביר את ההודעות שהיא מקבלת גם אם היא לא מבינה את משמעותן.
- לו. אלא שגם בעניין זה טען התובע שאינו טוען שהנתבעת ידעה על הגברת הלחץ, אלא שהוא משער שכך היה.
- לז. כך או כך, בהיעדר ראיות ואפילו טענה ודאית מצד התובע – דין טענתו להידחות.

לח. לסיכום, לנתבעת לא היתה אחריות לשינוי הלחץ ולכן היא איננה הנתבע, כמו כן לא הוכח שהנתבעת ידעה על השינוי הצפוי בלחץ המים ונמנעה מלהעביר את ההודעה לתובע ולכן היא פטורה מחיוב מדין הסתמכות.

ח. הסיכום שהיה בין הצדדים

לט. ג' ניהל את המגעים בין הנתבעת ובין התובע. הוא העיד בפני בית הדין על התהליך שהוביל לסיכום בין הצדדים. לדבריו, בכל שלבי המשא ומתן המזכירות של הנתבעת עמדה על כך שהנתבעת לא תיקח על עצמה התחייבות בעניין הנדון כאן.

מ. לאחר מכן, פנה ג' למועצה והגיע לסיכום על פיו המועצה תיקח על עצמה חצי מהעלות בדרך מסוימת, אולם, הדבר לא יצא לפועל.

מא. ג' אמר **שכיום לדעתו** על הנתבעת לקחת אחריות על חלק מהנזק, אולם, הוא הבהיר שלא היה סיכום חד-משמעי כזה בין הנתבעת והתובע.

מב. לדעתו, הסיבה לחייב את הנתבעת היא שזו אחריותה כלפי תושבי היישוב וכן בגלל אופן ההתנסחות שלו בסיכום הפשרה עם התובע ממנו היה ניתן להבין שהנתבעת לוקחת על עצמה חלק מהחוב. אמנם בעת הפגישה לא לכך הייתה כוונתו ואף חברי המזכירות האחרים לא הסכימו לכך שהמזכירות תישא באחריות. אך כיום, כאשר הוא מנתח את התנסחותו כלפי התובע הוא סבור שהפרשנות המשפטית של דבריו היא שהמזכירות תיקח על עצמה את האחריות לדאוג לתשלום.

מג. על כך הגיב התובע ואמר: "הוא (=ג') אמר שהיישוב ישלם באמצעות המועצה. אבל הוא לא אמר "החוב שלי".

מד. שני הצדדים אמרו שהם מקבלים את אמינותו של ג'.

מה. בית הדין אינו נכנס לשאלה מדוע הסיכום עם המועצה לא יצא לפועל, כיון שלדבר אין השפעה על נידון דידן.

מו. הנקודה החשובה לענייננו היא שלדברי העד, שנאמן על שני הצדדים, מעולם לא היה סיכום שמחייב את הנתבעת. יתירה מזו, העד אמר שהמזכירות התנגדה לאפשרות שהיישוב ייקח על עצמו חלק מהחוב, כך שגם אילו היה העד מסכים כך עם התובע הוא היה עושה זאת בחוסר סמכות.

מז. מעבר לכך, התובע עצמו הודה בדיון שלא נאמר לו במפורש שהיישוב לוקח על עצמו חצי מהחוב אלא שהתשלום יבוצע על ידי צד שלישי.

מח. לסיכום, לא היה סיכום שמחייב את הנתבעת, ולכל הפחות לא הוכח סיכום כזה.

עמוד 5 מתוך 6

ט. החלטות

1. התביעה של התובעת כנגד הנתבעת – נדחית.
2. באם תחליט התובעת לתבוע גורמים אחרים ויזרש שיתוף פעולה מצד הנתבעת – עליה לסייע לתובעת.
3. שני הצדדים התנהלות באופן סביר ולכן ע"פ המקובל בבית דין זה תישא הנתבעת בחצי האגרה ששילמה התובעת, ותשלם לה 250 ₪ עד לתאריך כ"ז טבת תשע"ה, 18 ינואר 2015.

והאמת והשלום אהבו

פסק הדין ניתן ביום כ"ה כסלו תשע"ה, 17 דצמבר 2014.

בזאת באנו על החתום

_____

הרב עדו רכניץ

_____

הרב חיים בלוך אב"ד

_____

הרב יאיר וסרטייל